

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

תוכן

- א. האומרת שמאה אני לך יש לה כתובה ... באשת ישראל ... ברצון כלום יש לה כתובה באונס .. באשת כהן ... באונס ... יש לה כתובה.....1
- ב. אמרה לבעלה גרשתני ... מהימנא דחזקה אין אשה מעיזה פניה בפני בעלה.....2
- ג. השמים ביני לבינך ... אמרה אין יורה כחץ ... דבביאה ידע ביורה כחץ.....2
- ד. איתתא שריא אם איתא דעבד איסורא ארכוסי הוה מירכס ... אינתתיה שריא אם איתתיה דעבד איסורא ניהא ליה דליכול ולימות.....4
- הדרן עלך ואלו נדרים וסליקא לה מסכת נדרים.....4
- בעזרת יוצר הרים. סיימנו מסכת נדרים. ה' קרן צדיקיו ירים. ואויבי ה' כיקר כרים.....5
- הדרן עלך מסכת נדרים בעזרת המאיר לארץ ולדרים.....5

דף צא.

א. האומרת שמאה אני לך יש לה כתובה ... באשת ישראל ... ברצון כלום יש לה כתובה באונס .. באשת כהן ... באונס ... יש לה כתובה

כבר התבאר לעיל דף צ: שהאשה שאמרה לבעלה שזינתה עליו, אם אין עדים¹ שזינתה אלא שהיא אומרת שזינתה, אין חוששין לדבר זה לאוסרה שמא עיניה נתנה באחר, אבל נאמנת היא על עצמה שהודאת בעל דין כמאה עדים דמי ואבדה כתובתה עיקר ותוספת, ומה שאינו בעין ממה שהכניסה לו.

ואם נאנסה לא הפסידה כתובתה, לא אשת ישראל שהרי לא נאסרה על בעלה כשנאנסה, ולא אשת כהן, אף על פי שנאסרה על בעלה, יכולה לומר אני עומדת ואתה הוא זה שנסתחפה שדהו², כלומר שקדושת כהונתו גרמה שתהא אסורה לו שהרי אונס בישראל מותר, הלכך מזלו גרם ולא הפסידה כתובתה.

ודוקא שאין רגלים לדבר אז אינה נאמנת להוציאה, אבל אם יש רגלים לדבר נאמנת, וחוששין אף לאוסרה.

¹ שו"ע אבהע"ז קטו ו

² לבוש ושי"ך שם כז

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

ב. אמרה לבעלה גרשתני ... מהימנא דחזקה אין אשה

מעיזה פניה בפני בעלה

כבר התבאר במסכת יבמות דף קמ"ז: שהאשה³ שאמרה לבעלה בפני גרשתני, נאמנת. חזקה, אין אשה מעיזה פניה בפני בעלה. וי"א⁴ שדוקא לענין שקרושין תופסין בה נאמנת וצריכה גט, אבל אינה נאמנת להנשא לאחר או ליטול כתובתה. ויש חולקים⁵ וס"ל שלכל דבר נאמנת. וי"א עוד שבזמן הזה שהתרבתה הוצפה ופריצות, אינה נאמנת אלא לחומרא⁶, מכיון שהורעה חזקה זו שאינה מעיזה⁷.

ג. השמים ביני לבינך ... אמרה אין יורה כחץ ... דבניאה

ידע ביורה כחץ

כבר התבאר במסכת יבמות דף סה: שהאשה⁸ שתובעת גט בטענה שאינה ראוייה לבנות ממנו, אין שומעין לה שהרי היא אינה מצווה על פריה ורביה, ולפיכך אשה שבאה לב"ד ואמרה בעלי אינו מוליד שהוא עקר אפילו נתברר הדבר ע"פ עצמו או ע"פ רופאים שכן הוא ואינה משקרת, מ"מ אומרים לה לכי לך ואין ביכולתך לכופו שיתן לך גט וכתובה, כיון שאינך מצווה על פו"ר⁹.

אולם אם טוענת הגם שאיני מצווה על פו"ר מ"מ רצוני להיות לי ולד שיהא לי על מי לסמוך לעת זקנותי, ואין לה עדיין שום בן או בת¹⁰ לא ממנו ולא

³ שו"ע ונו"כ שם יז ב

⁴ הר"ן פ"ב דכתובות בשם י"א, הנהת מיימוני פ"ב דגירושין

⁵ רמב"ם

⁶ בב"ח כ' דוקא לכתחלה לא תנשא האידני' דנפיש חוצפ' אבל אם נשאת לא מפקינן לה מהך טעמא והביא ראייה מתשו' הרא"ש כלל מ"ד סימן כ' (שפסק על אשה אחת שנשאת לאחר כשהיה הראשון בעיר דמותרת לשני כיון שנשאת לו בפני בעלה והרא"ש היה זמן רב אחר הרמ"ה (ר"ל בעל סברא זו דהאידני' נפיש חוצפ') אלמא דס"ל להרא"ש דלא אמר הרמ"ה אלא לכתחילה אבל אם נשאת לא תנא עכ"ל הבי"ח) ובאמת אין זו ראייה דהא לא הביא הרא"ש דברי הרמ"ה ואדרב' הרא"ש פסק בכלל הנ"ל בסימן א' דנאמנת להנשא אף לכתחלי' וזה עכ"פ דלא כהרמ"ה וא"כ לדין דחיישינן להא דרמ"ה מנ"ל לחלק בין לכתחלה לדיעבד. ח"מ ד

⁷ עי' בס' בית מאיר שכ' דהיכא שיש אמת' המוכיח שאומרת אמת אף בזה"ו נאמנת. פ"ת שם ט

⁸ שו"ע ונו"כ אבהע"ז קנ"ו

⁹ ערוך השולחן שם סעיף מ

¹⁰ ב"ש שם י

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

מאחר, אם התברר שהוא עקר, טענתה טענה וכופין אותו לגרשה וליתן לה כתובה.

ואם לא התברר הדבר על פי רופאים וכדומה, והיא טוענת שאינו מוליד כיון שאני יודעת שאינו יורה כחץ ורוצה להתגרש כדי ללדת שיהיה לה בנים לעת זקנתה, על אף שאינו מכחישה, י"א¹¹ שאינה נאמנת שחוששים אנו שמא עיניה נתנה באחר ולכן אומרת כך. וי"א¹² שנאמנת מכיון שטוענת שרוצה גט מחמת שרוצה בנים ולא רצו להפסידה¹³.

אך אם שהתה עמו עשר שנים ויש לו בנים מאשה אחרת שהיתה לו קודם לה¹⁴, למרות שנתבאר לעיל שאין כופין אם טוענת שאינו יורה כחץ, וכן בימינו אפילו אם אין לו בנים כלל שנתבאר שאין אנו כופין בזמן הזה, אם אינה תובעת כתובה כדי שנחוש שתובעת גט כדי לגבות כתובה, נאמנת לכו"ע שמא נתקלקל אח"כ, ואין חוששים שעיניה נתנה באחר מכיון שהיתה עשרה השנים מוכיחה את טענתה וכופין אותו להוציא ויתן מנה ומאתים אבל לא תוספת, שלא כתב לה התוספת על דעת זה שתצא ממנו, אבל הנדוניא מה שהכניסה לו יתן. ויש לו להחרים סתם על מי שטוענת דבר שאינה יודעת בו בודאי ואחר כך יתן כתובה.

נשאת לשלישי שנתבאר לעיל שאין לה כתובה ממנו אם לא הכיר בה, וחייב להוציאה, והיא אומרת שאינו יורה כחץ והוא אינו מכחישה. י"א¹⁵ שנאמנת אפילו בתוך עשר שנים, וי"א¹⁶ שאינה נאמנת אלא אם עברו עשר שנים¹⁷.

כל הנ"ל הוא גם אם טוענת שאינו יכול לחיות עמה כדרך כל הארץ וישען על ביתו ולא יעמוד שאין לו גבורת אנשים והיא מבקשת תפקידה ועונתה והוא אינו מכחישה¹⁸ או שמבררת זאת ע"י רופאים כופין אותו ג"כ לגרשה וליתן לה אפילו יש לה מכבר בנים ובנות יכולה לכופו לגרשה וליתן כתובה כיון שקשה עליה להיות בלא תשמיש ויותר ממה שהאיש רוצה לישא אשה רוצה להנשא ובכל זה גם בתוך י" שנים טענתה טענה כיון שאינו מכחישה.

דף צ"א:

¹¹ תוד"ה שבינו לעיל עמוד א' בת"י קמא וכך נקט בלבוש

¹² שם בתוס' בת"י בתרא

¹³ ומה שחוששים שמא עיניה אינו אלא במקום בו אינה באה מחמת טענה. שם בתוס'

¹⁴ שהרי אם אין לו בנים מדינא דגמ' כופין בלא"ה שהרי שהה עשר שנים ולא קיים פר"ו

¹⁵ ריב"ם בתוס' שם

¹⁶ ר"ש ב"ר חיים שתוס' שם שהקשו על דעת ריב"ם אמאי נאמנת למה לא נחוש שמשקרת בשביל הכתובה.

¹⁷ שמכיון שעברו עשר שנים הוחזק שאינו מוליד והיא טוענת ברי שהוא מחמתו

¹⁸ ואין לחשוש שמא עיניו נתנה באחר שהרי אינו מכחישה. ב"ש שם יח ערוה"ש שם מ

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

ד. איתתא שריא אם איתא דעבד איסורא ארכוסי הוה מירכס ... אינתתיה שריא אם איתיה דעבד איסורא ניהא ליה דליכול ולרימות

על אף שהאשה שאמרה שזינתה או התייחדה אינה אסורה עליו, נחלקו ראשונים ואחרונים אם יש עליו מצוה להוציאה כדי לצאת ידי שמים: י"א¹⁹ שמצוה על הבעל להוציאה כדי לצאת ידי שמים, וראוי לכל בעל נפש לחוש לעצמו. והמקיימה י"א²⁰ שנקרא רשע, ולדעה זו, אותה שאמרו ראשונים שאם רצה לא יוציא, היינו שאם רצה לעשות שלא כדין ולקיימה, אין כח בדינו לכופו לגרשה. וי"א²¹ שאין על הבעל מצוה לגרשה לצאת ידי שמים, שלא אמרו שמצוה לגרשה לצאת ידי שמים אלא בעוברת על דת, משום שרגילה בכך, מה שאין כן במי שעשתה מעשה כיעור פעם אחת.

היה נראה לבעל מן הענין שאשתו זינתה, כתבו ראשונים²² שחלילה לו מלקיימה, ועליו לצאת ידי שמים ולגרשה.

הדרן עלך ואלו נדרים וסליקא לה מסכת נדרים

¹⁹ ר"ן בסוגייתנו, וקידושין סו א (כט ב בדפי הרי"ף). רשב"א יבמות כד ב, בד' הרי"ף והר"ח ש ובשו"ת סי' אלף קפז (ועי' בשו"ת ח"א סי' תקנז, שאפשר שזו מידת חסידות), ריטב"א יבמות שם וכתובות ט א; נ"י יבמות שם (ו א בדפי הרי"ף, ועי' נדרים שם, שזו מדת חסידות). ועי' שו"ת מהר"ם לובלין סי' פ (ד"ה אלא שקודם) ובהגר"א אהע"ז יא אות יג, בד' הרמב"ם אישות פכ"ד המ"ו, וחוסן ישועות יבמות כה א, בד' רש"י שם. ועי' סי' הזכות יבמות שם (ב ב בדפי הרי"ף) בשם הראב"ד.

²⁰ בי' מהר"א שטיין לסמ"ג עשין מח (והובא בשו"ת הב"ח סי' צח, צט). ועי' מהר"ם לובלין שם. ועיין שו"ת צ"צ החדש אהע"ז סי' לח אות ב, בד' הרשב"א והר"ן נדרים שם שהבעל חייב לגרשה כדי לצאת ידי שמים, ואינה מצוה התלויה ברצונו בלבדו עי' שו"ת פרשת מרדכי שם, בד' הרמב"ם, ע"פ גמ' דידן פני משה אהע"ז סי' יא מרה"פ סוס"ק ג, בד' רש"י יבמות כד ב ונ"י שם (ו א בדפי הרי"ף). וצ"ב מנ"י נדרים שם, שזו מדת חסידות; חוסן ישועות יבמות שם. ועי' שו"ת רשב"ץ ח"ג סי' קנז, בד' ראשונים, ושו"ת רשב"ש סי' צב, בד' הראב"ד. ועי' ריטב"א שם ע"פ ירושלמי: שאסורה לצאת יד"ש, וצ"ב בכוונתו (ועי"ש קידושין פא א, שני מדבריו שאינו חייב להוציאה מחמת הכיעור כדי לצאת יד"ש, ועי' הערת המהדיר לריטב"א יבמות שם הוצ' מה"ק).

²¹ שו"ת בי"מ סי' מט (הובא בשו"ת רעק"א מהדו"ק סי' ק, קב), בד' ר"י ור"ת בתוס' יבמות כד ב ד"ה אמר (, ועי' רעק"א שם סי' קא, שאינו מוכרח, ועי' שו"ת וחי' רעק"א (ירושלים תש"ז) סי' ימ, בדעת ר"י ור"ת; שו"ת הרי בשמים מהדו"ת סי' נו (ד"ה אמנם), בד' התוס' שם ובכתובות סג ב ד"ה אבל. וכ"מ במהר"ם לובלין שם, בדעת הראשונים הנ"ל ובד' הרי"ף. ועי' ח"מ סי' קטו סי"ק יח, שכ"מ בד' הרמב"ם אישות פכ"ד המ"ז.

²² תשו' מיימוניות נשים סי' ח, ע"פ קידושין סו א. ועי' שו"ת הרשב"א סי' תקנז, ושו"ת צ"צ (הקדמון) סוס"י עט.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

בעזרת יוצר הרים. סיימנו מסכת נדרים. ה' קרן צדיקיו
ירים. ואויבי ה' ניקר כרים.

הדרן עלך מסכת נדרים בעזרת המאיר לארץ ולדרים

כן יזכנו ה' ית' להתחיל ולסיים עוד ספרים. אמן כן יהי רצון.
הוא יאיר עינינו לדור דורים. וקרן עמו ישראל ירים.
ולכונן בית מקדשנו בראש הרים.
אלהים משמים יאיר עינינו בתורתו כאור החמה שבעתים
ויזכנו לראות בבנין ירושלים.
אמן.